

**The Labor Market in Economic Activity "Trade; repair of cars and motorcycles"
in Conditions of Crisis Caused by COVID-19**

Assoc. Prof. PhD Michal Stojanov
University of Economics - Varna, Varna, Bulgaria
michal.stojanov@ue-varna.bg

Abstract

The beginning of the third decade of the 21st century has been marked by the unprecedented impact of the COVID-19 virus infection on all spheres of socioeconomic life of mankind. The effects of the global pandemic on economic activity in global, national, regional and local aspects are innumerable and difficult to determine. In the epidemic situation, the commercial business continued to operate at the forefront of the challenges of the epidemic restrictions imposed by national and local authorities, but also suffered the serious economic effects of the imposed health measures. One of the adverse effects has been expressed in dismissal of employees in the commercial sector, where certain outlets were forced to cease operations during the most severe emergency measures. This shocking contraction was followed by attempts to restart normal economic activity and restore trade operations under the new conditions. At the same time, the market environment reported the favorable development of electronic distribution channels, which have been able to derive positives from the emerging situation and even to engage additional labor resources.

Keywords: labor market, trade, retailing, COVID-19

JEL Code: J20, L81   DOI: <https://doi.org/10.36997/IJUSV-ESS/2020.9.2.95>

Introduction

В периода на настоящата социално-икономическа криза, обусловена от разпространението на вирусната инфекция COVID-19, специализираните фирми на една икономическа дейност – „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“, продължиха да изпълняват своята ключова задача за „по-рационалното управление на икономиката, за по-ефективно използване на ресурсите и за повишаване на ефективността на общественото производство“ (Vladimirova et al., 2017, p. 21). Независимо от наложените ограничения, поддържането на оперативна дейност при повишени хигиенни условия и изисквания за строго спазване на социална дистанция, позволи на много търговски фирми да обезпечат осигуряването на потребителите с разнообразни хранителни и нехранителни стоки и услуги. Въпреки това, дейността на фирмите от тази икономическа дейност също търпят сериозни икономически затруднения и административно наложени рестрикции, които в своята цялост предизвикват вземането на решения за освобождаване на заангажирания трудов ресурс, който не може да бъде пълноценно използван.

Целта на настоящата работа е да се извърши проучване за ефектите, които развитието на епидемичната обстановка в България, във връзка с разпространението на вирусната инфекция COVID-19, има върху състоянието и развитието на пазара на труда, общо и в икономическа дейност „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ и да се изведат предложения за инструменти, посредством които да се стимулира търговския бизнес.

2. Methodology and experimental methods

В работата основно е разгледана динамиката на два основни показателя: регистрирани нови безработни лица и заявени нова работни места към службите на Агенцията по заетостта (АЗ) към Министерството на труда и социалната политика за периода м. януари-юли на текущата 2020 г., като, с цел съпоставка, са използвани данни за същия период на предходната 2019 г. Друго ограничение на настоящата работа е свързано с използването на вторични данни от АЗ, която обобщава информация само за официално регистрираните, посредством нейните звена, участници на трудовия пазар (работници и работодатели). По

този начин извън статистиката за пазара на труда остават широк кръг участници, които търсят и предлагат работа, прилагайки други алтернативни канали за взаимодействие с трудовия пазар. Нещо повече, наличието на сив сектор на пазара на работна сила, поставя широк кръг лица извън обхвата на социално-осигурителната система, които дори умишлено се отказват от нейните услуги и потенциална закрила, поради многообразни причини, но основно такива, свързани с икономически мотиви за сметка на укрити данъци и осигуровки, бюрократични изисквания и формалности при регистрация, допълнително време за посещения на офиси на АЗ и за осъществяване на всички дейности, свързани с участие в програми за насърчаването на заетостта, регистрирането на свободни работни места и др.

3. Review of the market situation

Отчетеното общо увеличение в броя на регистрираните безработни през м. март и най-вече през м. април 2020 г. може директно да се обвърже като ефект от разпространението на вирусното заболяване COVID-19 и предприетите мерки на национално и локално ниво за ограничаване на неговото разширяване (вж. табл. 1). Нещо повече, при сравнение със същите месеци на предходната 2019 г. традиционно в страната се наблюдава сезонно редуциране в броя на новорегистрираните безработни с напредването на пролетта, което през настоящата година еднозначно не се потвърждава и възпроизвежда като цикличен процес на пазара на труда. Икономическа дейност „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ отчита сериозно увеличение в броя на новорегистрираните лица, останали без работа през м. март 2020 г., с 6 122 души, което като процес се възпроизвежда и задълбочава през следващия м. април с 13 084 нови, останали без работа лица. Негативната тенденция продължава и през останалите месеци до края на обследвания период (м. май, юни и юли), но вече с по-слабо изразена сила. Посоченият шок процес е реакция на рестрикциите за работа на традиционни физически търговски обекти по време на мярката извънредно положение, което бе предизвикано от разбирането, че в подобни магазини не може да се осигури ефективен режим на социална дистанция между посетителите. Въпреки отпадането на най-сериозните рестрикции на извънредното положение от втората половина на месец май и замяната му с извънредна епидемична ситуация в търговията продължава да се освобождават заети лица. Този негативен процес може да бъде пряко свързан с негативните измерения на националната и глобална стопанска конюнктура и песимистичните прогнози за нейното развитие, което „ще тласне българската икономика към най-дълбоката рецесия от 1997 г.“ (Pavlov, 2020, p. 1). Подобен негативен план на развитие ще редуцира позитивите на стопанското развитие от последните години и ще изиска известно време за възстановяване на търговската активност до равнищата от преди настъпването на кризата причинена от COVID-19.

През първите 5 месеца на 2019 г. всеки 9-ти (м. януари, април, юни и юли) до 8-ми (м. февруари, март и май) от всички новорегистрири като безработни, са били отчетени в икономическа дейност „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“, което за същия период на 2020 г. се променя до всеки 10-ти (м. януари), 9-ти (м. юли), 8-ми (м. февруари и юни), 7-ми (м. април и май) до най-съществена оценка от всеки 6-ти (м. март). Последната критична характеристика показва нарастващата честота на отчетените като нови безработни и е обяснима с административната принуда съществена група от търговски обекти, разположени в големи търговско развлекателни центрове от типа „мол“, да останат затворени по време на действия на мярката извънредно положение, предизвикана от разпространението на корона вирусната инфекция и препоръките за поддържане на самоизолация (Ministerstvo na zdraveopazvaneto, 2020). Същото действа като принуда за определени икономически агенти да освободят своя трудов ресурс, който се влива в броя на новорегистрираните безработни лица за съответните месеци и основно през м. март 2020 г.

Таблица 1. Новорегистрирани безработни лица общо и в икономическа дейност „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ (ТРАМ)

Мес.	Общо новорегистрирани безработни лица				Новорегистрирани безработни лица в ТРАМ				Отн. дял на новорег. безраб. лица в ТРАМ към общо новорег. безраб. лица (%)	
	2019	2020			2019	2020			2019	2020
	брой	брой	Абсол. прираст (бр.)	Вер. индекс, предх. м. = 100, (%)	брой	брой	Абсол. прираст (бр.)	Вер. индекс, предх. м. = 100, (%)		
Ян.	32 756	33 708	-	-	3 489	3 252	-	-	10,7	9,6
Фев.	23 466	22 741	-10 967	67,46	2 871	2 797	-455	86,01	12,2	12,3
Март	21 645	38 869	16 128	170,92	2 688	6 122	3 325	218,88	12,4	15,8
Април	20 868	87 063	48 194	223,99	2 411	13 084	6 962	213,72	11,6	15,0
Май	18 897	31 478	-55 585	36,16	2 379	4 266	-8 818	32,60	12,6	13,6
Юни	21 404	26 415	-5063	83,92	2 325	3 246	-1 020	76,09	10,9	12,3
Юли	24 874	28 064	1649	106,24	2 865	3 297	51	101,57	11,5	11,7

Източник: Агенцията по заетостта (Agentsia po zаетostta, 2020), (Agentsia po zаетostta, 2019) и изчисления на автора.

Разбира се, въведените ограничителни мерки не засягат всички търговски дейности и групи обекти. На всички останали, извън обхвата на заповед № РД-01-124/13.03.2020 г. на Министерство на здравеопазването, бе разрешено да продължат да функционират по време на действието на рестриктивните мерки, но при завишени изисквания за поддържане на хигиена в търговските зали и при стриктен контрол на достъпа. Подобен противоепидемичен режим и липсата на познание за природата на вирусната инфекция COVID-19, която наложи масова строга карантина за спазване на индивидуална социална дистанция, намери директен ефект в сериозно понижение на търговските посещения, спад в търговския оборот за разглеждания период от развитието на епидемичната криза и сериозен ръст в оперативните разходи на търговските фирми, обусловен от повишените изисквания за поддържане на повишена хигиена в магазините и персоналната защита на продажбените служители. Така например, процентното изменение на индексите на оборота в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по текущи цени (спрямо предходен месец, сезонно изгладени) за м. март 2020 г. е с -20,1% по-нисък спрямо предходния месец и с -2,0% по-нисък през м. април, което е последвано от опити за плахо и анемично възстановяване от 1% през м. май, 1% през м. юни и 0,1% през м. юли 2020 г. (Natsionalen statisticheski institut, 2020). Всичко това означава, че в условия на корона криза осъществяването на нормална бизнес дейност не може да продължи да бъде в традиционния режим на организация и технология на конвенционалната търговия, а следва да се подчини на нови правила и ограничения, които ще останат в действие и занапред. От една страна те ще бъдат приложени като нови стандарти за повишени хигиенни изисквания, безопасност и социална дистанция при осъществяване на покупки, а от друга като възможни допълнителни ограничения при ескалация на епидемиологичната криза. Развитието на неблагоприятната вълна на новорегистрираните безработни в търговията в сравнителен план спрямо 2019 г. е въпреки отчетеното понижение в броя на официално останалите без работа нови лица м. май 2020 г. = 4 266 бр., допълнено с 3 246 нови безработни през м. юни 2020 г. и още 3 297 загубили работа през м. юли 2020 г. Обстоятелството, че имаме сериозно превишение за всички месеци на подпериода м. март-юли на 2020 г. спрямо същите месеци на 2019 г. и акумулираното съществено натрупване на нови безработни лица от края на първото и началото на третото тримесечие на 2020 г. в много голяма степен може да търсим като

обяснение и обвързаност с проявлението на неблагоприятните икономически ефекти на кризата, предизвикана от вирусното заболяване COVID-19. При това положение най-голямото отклонение в относителния дял на новорегистрираните безработни лица в търговията към общо новорегистрираните безработни лица е за м. април 2020 г. (11,6%) спрямо м. април 2019 г. (15%). Въпреки това, абсолютно увеличение в относителен план дялът на новорегистрираните безработни в търговията спрямо общия брой останали без работа, постепенно се нормализира и става с близки стойности за м. май 2019 г. е 12,6%, а през същия месец на 2020 г. е 13,6%, което намалява от 10,9% през м. юни 2019 г. до 12,3% през м. юни 2020 г. и почти се уравнива с 11,5% през м. юли 2019 г. спрямо 11,7% през юли 2020 г., което потвърждава, че след шокото освобождаване на лица в търговията, постепенно процесът обхваща и останалите икономически дейности, което е сигнал за разпространяването на неблагоприятните кризисни последици във всички сектори на националното стопанство. Логично е подобно негативно развитие да предизвиква напрежение в социално-осигурителната система, което поставя с особена сила навременността на мерките за защита на работните места и провеждането на политики за субсидирана от държавата заетост или за подпомагане на бизнеса. Тяхното привеждане в действие не трябва да бъде като закъснъл инструмент, а изпреварващ механизъм, посредством който да се гарантира запазването на трудовия ресурс на неговите работни позиции, където той развива своя потенциал и прилага в най-голяма степен придобитите умения и компетенции. Всяка една мярка, трябва да се осигури с продължителност, обезпечаваща стабилизирането и оцеляването на бизнеса в условията на епидемия и/или пандемия. По този начин времето действие на определени стимулиращи и подпомагащи мерки, трябва да бъде обвързано с постигането на съпоставимост в икономическото състояние на бизнеса към началото на кризисния процес. Логиката в този подсилващ и поддържащ подход следва да бъде стандартизирана за всички бизнес единици, като действието на мерките трябва да бъде обвързано с ясна методика за доказването на определени икономически обстоятелства и процедури по кандидатстване и одобряване по електронен път.

От друга страна, търсенето на трудов фактор, изразено посредством заявени на първичния пазар работни места, е подложено на сходни неблагоприятни въздействия, предизвикани от несигурността на извънредната епидемиологична обстановка в страната и по света. Така, ако през 2019 г. е съществувал относителен паритет между общо новорегистрираните безработни и общо заявени чрез първичен пазар работни позиции (например м. май 2019 г. 18 897 нови безработни срещу 18 542 нови работни места), то през 2020 г. картината търпи сериозно промяна (вж. табл. 2). Тя се изразява в свиването на предлагането на оферти за работа общо на трудовия пазар, тъй като през м. януари 2020 г. на всяка една новозаявена позиция съответстват 2,3 нови безработни лица, през м. март това съотношение е 1:2,6 бр. лица и най-висока стойност то отчита през м. април 1:8,5 бр. лица. Това означава, че трудовият пазар се пренасища от нови регистрации на освободени от трудовете си ангажименти лица, докато предлагането на нови позиции е силно ограничено. Закономерно тази ситуация претърпява относителна нормализация след отпадането на ограниченията на извънредното положение и поэтапното възстановяване на дейността в големите търговско-развлекателни центрове от типа „мол“ в условията на новите реалности. В своята логика подобна ситуация е индикация, че конюнктурата на трудовия пазар се отклонява от условно приеманото в теорията приемливо положение на естествената норма за безработица, доминирана от фрикционната безработица и на пазара се формира сериозен дисбаланс в търсенето и предлагането на трудов фактор.

През 2020 г. икономическа дейност „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ първоначално демонстрира устойчивост спрямо общата пазарна тенденция, тъй като към м. януари на всяко едно ново заявено работно място съответстват 2 бр. новорегистрирани

безработни лица, сходно е положението към м. юли, когато това съотношение е за всяка нова работна позиция има 1,9 регистрирани нови останали без работа лица. Ситуацията сериозно се променя през м. април, когато на всяка една заявена нова работна позиция се регистрират 12 нови безработни лица, които са били заангажирани в търговския бизнес.

Таблица 2. Общо заявени работни места на първичен пазар и за икономическа дейност „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети” по месеци на периода м. януари-май 2019 и 2020 г.

Мес.	Общо заявени чрез първичен пазар раб. места				Заявени раб. места в „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети” (ТРАМ)				Отн. дял на заяв. раб. места в ТРАМ спрямо общо заяв. (%)	
	2019		2020		2019		2020		2019	2020
	брой	брой	Абсол. прираст	Вер. индекс, предх. м. = 100	брой	брой	Абсол. прираст	Вер. индекс, предх. м. = 100		
Ян.	13 859	14 473	-	-	1 859	1 638	-	-	13,4	11,3
Фев.	14 875	16 964	2 491	117,21	1 764	1 747	109	106,65	11,9	10,3
Март	23 287	14 757	-2 207	86,99	2 646	1 841	94	105,38	11,4	12,5
Април	23 285	10 228	-4 529	69,31	3 141	1 090	-751	59,21	13,5	10,7
Май	18 542	15 034	4 806	146,99	2 763	1 742	652	159,82	14,9	11,6
Юни	19 623	20 021	4 987	133,17	2 710	2 308	968	155,57	11,8	13,5
Юли	15 350	16 349	-3 672	81,66	2 201	1 761	-509	81,22	11,5	13,5

Източник: Агенцията по заетостта (Agentsia po zаетostta, 2020), (Agentsia po zаетostta, 2019) и изчисления на автора.

Съществено увеличение в броя на освободените лица в търговията през м. март и април 2020 г., при намаляващ брой на заявените нови работни позиции през м. април на текущата година, е директен ефект от налагането на ограничения за работа на физически търговски обекти и дори забраната за функциониране на определени групи точки за продажба и заведения: „Преустановяват се посещенията в увеселителни и игрални зали, дискотеки, барове, ресторанти, заведения за бързо обслужване, питейни заведения, кафе сладкарници и големи търговски центрове тип МОЛ, с изключение на банковите и застрахователните офиси, хранителните магазини и аптеките в тях. На ресторанти и заведенията за бързо обслужване се разрешават доставки на адрес при строго спазване на санитарно-хигиенните изисквания. Всички търговски дейности, неупоменати по-горе продължават да функционират по досегашния ред при строго спазване на санитарно-хигиенните изисквания“ (Ministerstvo na zdraveopazvaneto, 2020). Разбира се, ситуацията се усложнява и от реакция за системния отказ на потребителите да възпроизведат своето нормално потребление под условия на несигурност и натрупващо се обществено напрежение и стрес в съпровождащите обстоятелства на неизвестностите пред развитието на вирусната инфекция, което води до „потребителите да се депресират и често да отлагат покупки на стоки, които не са от първа необходимост; проявява се потребителска сдържаност и се спестява по-голям дял от дохода; потреблението става по-чувствително към цените и съответно по-слабо чувствително към други параметри на стоките и услугите“ (Petranov et al., 2020). Всичко това се оформя като комплекс от движещи сили, които дават допълнителен тласък за бързото популяризиране на извънмагазинните форми на търговия по време на епидемичната криза от COVID-19. Тези иновативни бизнес субекти успешно трансформираха ограниченията на епидемичните мерки във възможност и адаптираха своя бизнес на изискванията въведените чрез новите здравни разпоредби. Така посредством онлайн поръчките извънмагазинните търговци достигнаха до нови потребителски сегменти и допълнително развиха капацитета на лоялните си клиенти. Следователно, в икономическа

дейност „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ протичат два паралелни процеса единият, свързан с лавинообразното освобождаване на трудов ресурс, които е бил ангажиран в традиционни търговски обекти и другият, търсене на трудов ресурс за обслужване на извънмагазинни форми на продажби, но логично е да приемем, че в кризисните измерения на настоящата ситуация първият процес е по-съществен.

4. Results and discussion

Установените проблемни измерения общо на трудовия пазар и основно в търговията, следва да бъдат обхванати от действието на инструменти за социална защита и поддържане на заетостта. Тези краткосрочни политики трябва да бъдат общо валидни за всички бизнес субекти и да позволят пълния спектър от икономически дейности на националната икономика да се възползват като бенефициенти от техните позитиви. Основното в подобна ситуация е да се създадат такива икономически механизми, чието действие да бъде валидно при възникването на епидемиологични и други кризи, които се очаква да имат сериозно пряко и косвено влияние върху отделни бизнес сегменти и цялото стопанство. Следователно, трябва като стандартен подход да бъдат предвидени инструменти, които да действат не само при настоящата, но и при всяка бъдеща криза с подобни обществени и стопански измерения. Тяхното действие не трябва да бъде изчакащо, а изпреварващо, за да могат подобен род инструменти да са източник на социална сигурност и да обезпечат запазването на работни места и оцеляването на бизнес единиците. Възможни решения в подобна ситуация за защита на икономическите субекти в търговията са:

- Пропорционално редуциране и/или дори пълно освобождаване от текущо плащане на местни данъци и такси за периода на сериозно понижаване в търговския оборот и/или при временни забрани за осъществяване на търговски бизнес. Възстановяване или при невъзможност прихващане за бъдещ момент на авансово платени данъци и такси, които съответстват на периода на действието на мярката, изискваща прекратяване на търговската дейност или преустановяване на бизнес операциите;

- Отпадане, пропорционално намаление или разсрочване на заплащането на наеми за търговски обекти в периода на действието на режим извънредно положение, което да продължи да функционира и като инструмент за по-ниски наемни цени в периода на възстановяване на бизнес дейността до постигане на определено равнище, съизмеримо с икономическите резултати от преди проблемния период. Създаване на възможност текущите плащания, свързани с наеми, да бъдат заплащани в бъдещ момент, което е с цел намаляване на тяхното отражение върху разходното натоварване на търговските субекти в текущия кризисен период, за целите на което може да се използва покритие от специален фонд, формиран и обезпечен от държавата;

- Обезпечаване на лесно достъпен ресурс, с който да се гарантира ликвидността на участниците във веригата на доставки и основно на търговците на дребно. Препоръчително е тази мярка да действа, независимо от големината на бизнес единиците (OECD, 2020). Също така действието на този инструмент следва да бъде максимално обезпечено с технологията на електронното кандидатстване, минимум документално обезпечаване и незабавно действие. Подобно изискване е свързано с необходимостта да се противодейства на сериозното времево разминаване между моментите на кандидатстване и на отпускане на ресурса, което е критично за оцеляването на най-малките бизнес субекти и служи в най-голяма степен за запазване на работоспособността и функционалните връзки на всички участници във веригата на доставките;

- Обезпечаване на бизнес единиците с консумативи, материали и информация за осъществяване и поддържане на завишени нива на хигиена и системна дезинфекция на обществено достъпни търговски зони и обекти;

- Извеждане на минимални и/или максимални стандарти, които да обезпечат правото за работа на всеки търговски обект, като преустановяването на работа да бъде единствено по желание на стопанския субект или при достигане на определени критични нива на развитие на здравната или друга обществена криза с единни и измерими критерии (в национален или международен мащаб) за привеждане в действие на карантинни и други ограничения.

Всички мерки, независимо от тяхната насоченост и продължителност на приложение, ще имат своята икономическа и социална значимост, ако се спази препоръката на Световната здравна организация „държавите да не налагат повторно блокиране на национално ниво в опит да спрат разпространението на COVID-19 поради здравните, социалните и икономическите последици“ (Newey, 2020). Рационалността на подобна позиция е свързана с неизброимите и неизмеримите ефекти, които националните карантини имат върху отделните индивиди, бизнеси и целия обществен и стопански живот.

Conclusion

В заключение, ефектите от кризата върху пазара на труда и по-специално върху неговия сегмент „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ ще има своите трайни неблагоприятни последици, които изискват един по-комплексен и системен подход за противодействие. Те ще се изразят, както по отношение на търсенето на трудови ресурси, поради въвеждането на строги режими и рестрикции за работа на традиционните физически обекти, така и за предлагането на трудов фактор, поради големия обем новорегистрирани безработни. Повсеместното разпространение на неблагоприятните икономически ефекти върху секторите на националното стопанство ще продължат да се проявяват дълго време след относителното и условно овладяване на настоящата здравна криза. Това еднозначно сигнализира, че човешкото общество трудно може да бъде подготвено за всички възможни сценарии на бъдещето, но трябва да изведе ефективни международни стандарти, които да обезпечат и гарантират функционирането на бизнеса и продължаването на обществения живот в новите условия.

References

1. Vladimirova, Y. & Nikolova, I. (2017) *Ikonomika na targoviyata*. Izdatelski kompleks - UNSS, Sofia.
2. Ministerstvo na zdraveopazvaneto. (2020) *Ministerstvo na zdraveopazvaneto, Zapoved No RD-01-124*. [Online] Available from: https://www.mh.government.bg/media/filer_public/2020/03/13/rd-01-124-vuvejdane-protiepidemichni-merki.pdf [Accessed 29/05/2020].
3. Petranov, S., Zlatinov, D., Velushev, M. & Karaivanov, V. (2020) *Ikonomicheski posledstvia ot krizata s COVID-19 i merki za predotvratyavaneto im*. [Online] Available from: <https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/content/download/231663/1543206/version/1/file/FEBA-Analysis-COVID-19.pdf> [Accessed 03/08/2020].
4. Newey, S. (2020) *Exclusive: Top WHO disease detective warns against return to national lockdowns*. [Online] Available from: <https://www.telegraph.co.uk/global-health/science-and-disease/exclusive-top-disease-detective-warns-against-return-national/> [Accessed 08/08/2020].
5. OECD. (2020) *COVID-19 and the retail sector: impact and policy responses*. [Online] Available from: <http://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/covid-19-and-the-retail-sector-impact-and-policy-responses-371d7599/> [Accessed 02/08/2020].
6. Natsionalen statisticheski institut. (2020). *Indeksi na oborota v razdel „Targovia na drebno, bez targoviyata s avtomobili i mototsikleti“ (po tekushti tseni)*. [Online] Available from:

https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/data/timeseries/dTrade_1.1.1_mT_SA.xls [Accessed 28/09/2020].

7. Pavlov, K. Trimesechen makroikonomicheski obzor – yuni 2020. *UniCredit Research: CEE Macro & Strategy Research – CEE Quarterly*. [Online] Available from: https://www.unicreditbulbank.bg/media/filer_public/05/98/0598c644-9c79-4546-97f2-53907f120a8a/bulgaria-bg-3q-2020.pdf [Accessed 28/09/2020].
8. Agentsia po zaetostta. (2020) *Mesechni byuletini – 2020*. [Online] Available from: <https://www.az.government.bg/stats/2/> [Accessed 28/09/2020].
9. Agentsia po zaetostta. (2019) *Mesechni byuletini – 2019*. [Online] Available from: <https://www.az.government.bg/stats/2/> [Accessed 28/09/2020].